

Կյանքի «արժեքը» թվերով. ինչու՞ է կարևոր այն չափել

2025-11-17

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ

Կյանքի «արժեքը» թվերով. ինչու՞ է կարևոր այն չափել

Հետազոտական ամփոփագիր 2025-04

Արտյոմ Ղազարյան

Համառոտագիր

Ինչ «արժեք» ունի մարդկային մեկ կյանքը տնտեսագիտության տեսանկյունից: Թվում է՝ անհնար և եթկապես ոչ ճիշտ հարցադրում է, սակայն շատ հաճախ հենց այս հարցին են փորձում պատասխանել կառավարությունները, երբ կանգնում են ընտրության առաջ, թե ինչպես բաշխել սահմանափակ ռեսուրսները:

Տնտեսագիտության մեջ այս գնահատման համար կիրառվում է հատուկ ցուցանիշ՝ վիճակագրական կյանքի արժեք (Value of a Statistical Life, VSL), որը ցույց է տալիս, թե որքան գումար է հասարակությունը պատրաստ վճարել մահվան կամ ծանր վնասվածքի ռիսկը նվազեցնելու համար: Կարևոր է ընդգծել, որ այս ցուցանիշը չի նշանակում մարդու կյանքի գին, այլ գործիք է, որն օգնում է որոշել՝ արդյոք որևէ միջամտություն, օրինակ՝ նոր ճանապարհային անվտանգության ծրագիր, առողջապահական ծառայությունների բարելավում կամ շրջակա միջավայրի պահպանության նախաձեռնություն, արդարացված է տնտեսական և սոցիալական տեսանկյունից:

Այս հետազոտական ամփոփագիրն անդրադառնում է վերոնշյալ հարցին՝ կիրառելով երեք լայնորեն ընդունված մոտեցում Հայաստանում վիճակագրական կյանքի արժեքը գնահատելու համար: Վերլուծության արդյունքներով՝ Հայաստանում վիճակագրական կյանքի արժեքը տատանվում է 340,800-908,100 ԱՄՆ դոլարի միջակայքում կախված ընտրված մեթոդաբանությունից, տվյալների աղբյուրներից և ենթադրություններից: Այս գնահատականները կարող են ծառայել որպես կարևոր ուղենիշ՝ առողջապահական, ճանապարհային անվտանգության և բնապահպանական ներդրումների տնտեսական հիմնավորման և ռեսուրսների նպատակային բաշխման

համար:

Կյանքի «արժեքը» թվերով. ինչու՞ է կարևոր այն չափել